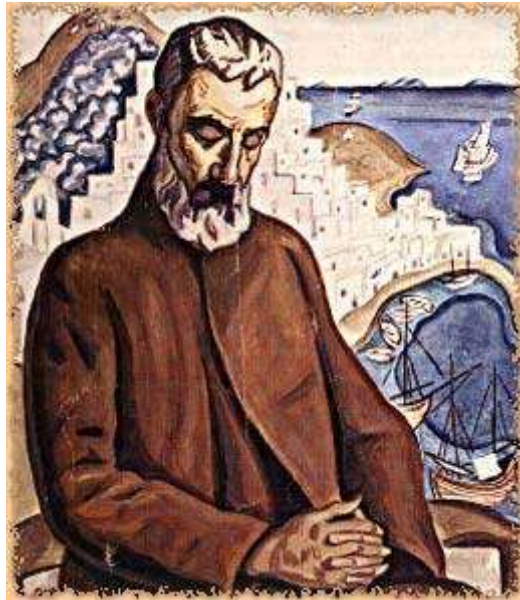

Τα Δαιμόνια στο ρέμα

Παπαδιαμάντης Αλέξανδρος

Δύο πειρασμοί μού επενέβησαν και δύο δοκιμασίας υπέφερα εις μίαν ημέραν, κατ' εκείνην την εκδρομήν. Ἦμην δεκαετής παιδίον. Ἄμα εφθάσαμεν, μόλις εἶχον αναλάβει ἀπὸ τον πρῶτον κλονισμόν, ἠσθάνθην τόσῃν χαρὰν και δρόσον ἀπὸ την εκλάμπρου ωραιότητος εκείνην τοποθεσίαν, την οποίαν το πρῶτον ἐβλεπα, ὥστε ἐξεκλέφθην παρευθὺς ἀπὸ την ἀγρυπνον ἐπίβλεψιν του πατρός μου, ὅστις θα ἐπίστευεν ἴσως ὅτι ἴσως εἶχα σωφρονισθῆ ἀπὸ την τρομάραν της πρωίας, κ' ἐπήγα τρελά να τρέξω, να χαζέψω, να περιπλανηθῶ, μαζί με ἄλλα παιδιά, στου Χαιρημονά το ρέμα.

Υψηλά ἐπὶ του λόφου του περιφανούς, του βλέποντος προς βορράν εις το πέλαγος, ἴσταται ο ναῖσκος του Αγίου Ιωάννου του Προδρόμου. Ἄνω και κάτω και ολόγυρα, πολυσχιδεῖς λόφοι και ράχεις και δειράδες, ὅπου γυμνοί, αμαυροί, ανεμόπληκτοι βράχοι ἐναλλάσσουσιν ἀρμονικῶς με πλουσίας λόχμας και συστάδας θάμνων, ἀπὸ πρίνους και ἀγριελαίας, και πελωρίους σχοίνους δακρύοντας ἀγριομαστίχην, σχηματίζοντας εις καλύβην τους μακροῦς κατηρεφεῖς κλώνας των, ὅπου ὄχι σπανίως εὐρίσκουσι πρόχειρον μάνδραν διὰ τα κοπάδια των οἱ λιναρόξανθοι με τας μακράς ράβδους βοσκοί. Κάτω, τα κράσπεδα ὅλης της ἀκτῆς φιλοῦσι με υγρά, σιαλώδη, μεθυσμένα φιλήματα, με ἀγρίους πόθους και με ἐξάλλους ορμάς, μαύρα και γαλανὰ τα κύματα· μέλη σειρήνων εις την ἐπιφάνειαν και κάλλη σειρήνων, και νηρηίδων ἀνεκκλάλητα μυστήρια εις το βάθος.

Ἦτο τότε η παραμονή της 29 Αυγούστου, Αποτομῆς του Προδρόμου, και ο παλαιός ναῖσκος, ἐπὶ του ἐρήμου λόφου, ὑπερθεν της θαλασσοπλήγος ἀκτῆς, θα προσεῖλκε τα πλήθη των προσκυνητῶν. Κατὰ συνοδίαις τα πλήθη, νέοι, γυναῖκες και

παιδιά, ήρχοντο. Μυρμηκιά οφθαλμοφανής εσχηματίζετο εις τον κατήφορον, άμα ανέβλεπέ τις άνω προς την ποδιάν του βουνού, εκ μεσημβρίας, οπόθεν κατήρχοντο, φαιδροί, κάθιδροι, με ροδιζούσας παρειάς και ασθμαινούσας πνοάς, οι πανηγυρισταί.

Ημείς είχομεν κατέλθει την αυτήν εκείνην κατωφέρειαν πρῶί, άμα τη ανατολή. Είχομεν εκκινήσει τα χαράγματα από το χωρίον μας, απέχον τριών ωρών δρόμον, προς μεσημβρίαν· εγώ ήμην καβάλα επί της φοράδος. Ο αγωγιάτης, ο Μήτρος ο Πρανάς, εκράτει την τριχίαν του χαλινού προπορευόμενος, κατ' επίμονον απαίτησιν του πατρός μου, αν και μετά γογγυσμού, ως αγγαρείαν το έκαμνε. Του εφαινετο ως να έσυρεν επ' ώμων την φοράδα με το σαμάρι της, κ' επάνω στο σαμάρι εμέ. Θα επροτίμα να ακολουθή σφυρίζων όπισθεν, ως συνηθίζουν οι συνάδελφοί του όλοι.

Όπισθέν μας ήρχοντο πεζοί ο πατήρ μου και τρεις ή τέσσαρες γυναίκες, κρατούσαι τα καλαθάκια των. Επρόκειτο να λειτουργήσωμεν ιδιαιτέρως την ημέραν εκείνην, παραμονήν της εορτής, είτα δε θα εμένομεν εις την πανήγυριν.

Επάνω εις την ράχιν του βουνού, καθώς εμέλλομεν να κατηφορίσωμεν προς την βορειοδυτικήν κλιτύν, ανάμεσα εις πυκνούς φράκτας και ευώδεις λόχμας, όπου ο δρόμος γίνεται οιονεί σκιάς τις δροσοστάλακτος και αδιαπέραστος εις τας ακτίνας του ηλίου, ο Μήτρος ο Πρανάς ήθελε ν' αφήση εις βάρος μας την φοράδα του, και να υπάγη εις ένα αγρόν υψηλότερα, εις την κορυφήν, προς τον Άι-Θανάση. Εκεί, καθώς μας απεχαιρέτισε κ' έφυγε, δεν εφρόντισε να παραδώση τον χαλινόν του ζώου εις χείρας του πατρός μου, άλλ' έρριψε την άκρην της τριχιάς κάτω εις το έδαφος, όπως έτυχεν, άνοιξε τα πόδια του τα υποδεμένα καλά με φασκιές, κ' έφυγε δρομαίος.

Η φοράδα, μόλις ησθάνθη την ελευθερίαν της —φαιίνεται κάπου εγνώρισεν ότι προς εκείνο το μέρος ήσαν τα κατατόπια της— δεν εκρατήθη, κ' επηλάλησεν εις τα τέσσαρα, τον κατήφορον· κ' εγώ, χωρίς να έχω τον χαλινόν εις τας ασθενείς χείρας μου, καβάλα στο σαμάρι...

Αι γυναίκες έβαλαν τας φωνάς.

— Αχ! Παναΐα μ'!

— Το παιδί! το παιδί!

— Είδες, ο χαζός! άφσε κατά γης την τριχιά κ' έφυγε...

— Μπα! ο αθεόφοβος...

— Πω, πω! το παιδί...

— Νά, τώρα θα το πετάξ' κάτω!

— Βαστάξ', Αλέκο!

— Βαστάξου, παιδί μ'!

— Χριστέ μ'! Παναγία μ'!

Ο πατήρ μου, έξαλλος εκ τρόμου, έτρεξε τον κατήφορον.

Επήρ' έν μονοπάτι πλάγιον· έπειτα το έχασε, κ' έτρεχε μέσα στα χωράφια. Επροσπάθει απελπιστικώς να κόψη τον δρόμον της φοράδας. Επεθύμει να τρέχη, ει δυνατόν, παραλλήλως. Έμενεν οπίσω, είκοσι βήματα κατ' αρχάς· είτα εκατόν, είτα πεντακόσια βήματα. Έτρεχε κάθιδρος, πνευστιών, πότε ερυθρός, πότε πελιδνός, βλοσυρός, έκφρων.

— Βαστάξου, καλά! παιδί μ', βαστάξου!

Εγώ ορμεμφύτως εκρατούμην από τα δύο προεξέχοντα παγίδια, οιονεί τα κέρατα, του σάγματος. Και η φοράδα έτρεχε τρελή, κ' η τριχιά εσύρετο κάτω, και δεν έτυχε να πιασθή πουθενά, εις σχισμάδα ή χαμόκλαδον ή παλουκοειδές ξύλον. Και τίς ηξεύρει αν θα ήτο διά καλόν ή διά κακόν, αν επιάνετο; Ή το σχοινίον θα εκόπτετο, με την ορμήν του εξηγηριωμένου ζώου, και τότε η μανία του θα ηύξανεν, ή το σχοινίον θ' αντείχε, και τότε εγώ, με τα άτακτα λοξά πηδήματα της φοράδας, πιθανόν να εξεσφενδονιζόμην πουθενά, εις βράχον ή κρημνόν, ή ακανθώδεις θάμνους και αιχμηρούς κορμούς κομμένων δένδρων.

Δεν ενθυμούμαι πλέον τί ησθανόμην, ο φόβος τον οποίον εδοκίμαζα, μετείχε θελγήτρου τινός, και δεν με παρέλυε. Μου ήρεσκε το χοροπήδημα εκείνο επάνω στο σαμάρι, και μ' έτερπον καθ' υπερβολήν αι εναγώνιοι κραυγαί των γυναικών. Ο πατήρ μου, έκφρων, έτρεχε, φορών μόνον το ζωστικόν του, ασκεπής την κεφαλήν, με την κόμην ανεμίζουσαν. Ω, επίστευε τάχα ότι ήμην άξιος τόσης μερίμνης; Κ' εκολακευόμην ότι ήμην πράγμα πολύτιμον, φευ, της πλάνης!

Κ' αι γυναίκες πάντοτε έκραζον:

— Παναγιά μ'! Παναγιά μ'!

Αχ! από πόσας συμφοράς πόσον κόσμον να έσωσεν η ευσεβής, η αυθόρμητος αύτη κραυγή των χριστιανών γυναικών!

Ο δρόμος έβαινε πάντοτε ανώμαλος κατά μήκος των δειράδων και ποδιών των λόφων. Δεξιόθεν ήτο ανήφορος, αριστερόθεν κατήφορος, και κρημνός. Διά του κρημνού και του κατηφόρου εκείνου έτρεχεν έξαλλος ο πατήρ μου. Εγώ, βλέπων ότι εσηματίζοντο δεξιόθεν πολλοί εξέχοντες όχθοι, ενώ εκαθήμην έως τότε περιβάδην, μετεκάθισα μονόπλευρα επί του σάγματος, δεξιά, και εις τον πρώτον όχθον, επήδησα ελαφρός και εστάθην σώος και αβλαβής.

Πάραυτα η φοράδα εσταμάτησε, και ήρχισε να βόσκη ήσυχα εις το χόρτον.

Ο πατήρ μου και αι συνοδοί μας δεν εφαινοντο πλέον από το μέρος εκείνο, αλλ' αι φωναί των ηκούοντο.

— Μη φοβάσθε! Εδώ είμαι! Πήδησα κάτω! εφώναξα θριαμβεύων εγώ.

Ευθύς τότε έφθασαν όλοι πλησίον μου. Ο πατήρ μου μόλις ηδύνατο πλέον να σταθή από τον κόπον.

— Πώς έκαμες;

Διηγήθην πώς εξεπιάσθηκα το αριστερό χέρι από το αριστερό παγίδι, πώς επιάσθηκα με αυτό το ίδιο χέρι από το παγίδι το δεξί, πώς μετέφερα το δεξί χέρι προς τα οπίσω του σαμαριού, πώς μετεκάθισα μονόπλευρα επάνω στο σαμάρι, και πώς είδα ένα μικρόν όχθον κ' επήδησα.

— Δόξα σοι, ο Θεός!

— Εγώ έκαμα τάμα στον Αϊ-Γιάννη.

— Εσύ έταξες, παιδί μ', τίποτα;

— Τι να τάξω; Εγώ δεν έχω ασήμι για να κάμω παιδιά.

Εγέλασαν αι γυναίκες με τον παιδικόν τούτον λόγον.

Εσήμαινε δε τούτο τα ασημένια «παιδιά», τα οποία προσφέρουν αι μητέρες συνεπεία ταξίματος εις θαυματουργούς εικόνας των Αγίων. Υπήρχον εις το χωρίον μας δύο χρυσοχόοι αδελφοί, των οποίων τας εργασίας παρηκολούθουν μετά περιεργείας, τους εζήτουν ένα μικρό κομματάκι ασήμι, και δεν μου έδιδαν.

Η εντύπωση εκείνη του φόβου δεν είχε διαρκέσει εις το πνεύμα μου ουδέ όσον διήρκεσεν η ανωτέρω διήγησις. Μίαν ώραν ύστερον, ενώ ο πατήρ μου ιερούργει εις τον ναΐσκον, και πριν απολύση ακόμη η λειτουργία, έφυγα, ως είπον, με τάλλα παιδιά, κ' επήγαμεν να τρέξωμεν εις του «Χαιρημονά το ρέμα».

Τάλλα παιδιά, όσον σέβας και φόβον εδεικνυον επί παρουσία των πρεσβυτέρων μελών της οικογενείας μου, όλον το εξέσπων εις φθόνον και επιβουλήν κατ' εμού.

Του «Χαιρημονά το ρέμα» βαθύνεται και κατέρχεται όπισθεν ακριβώς του λόφου, εφ' ου εγείρεται ο ναΐσκος του Προδρόμου. Η οφρύς του βουνού καμπυλούται άνωθεν, επιστέφουσα βαθείαν πτυχήν της γης, σχηματίζεται δε βαθυτάτη χαράδρα, κατερχομένη μέχρι του αιγιαλού· εις την κορυφήν της χαράδρας υπήρχεν ένα καιρόν μικρόν εξωκκλήσιον, με έν γειτονεύον ασκητήριον, του οποίου τα ίχνη φαίνονται, και μία παλαιά κρήνη, ξηρά τώρα. Εις το ασκητήριον εκείνο, καθώς διηγείτο ο πατήρ μου εις την οικίαν μας, ολίγας ημέρας πριν, όταν εμελετούσαμεν την εν λόγω εκδρομήν, ασκήτευε τον παλαιόν καιρόν ενάρετος μοναχός, ερημίτης, όστις έφερεν έν όνομα καλογηρικόν όχι πολύ σύνηθες, και από το όνομα εκείνο ωνομάσθη όλη η κοιλάς, και η βρύσις, και το ποτάμιον, «του Χαιρημονά το ρέμα».

Πέραν της κρήνης εξέρχεται τώρα η πηγή του νερού, ως να έχη αποπλανηθή και ζητή την μοναξίαν. Η βρύσις βγαίνει από ένα βράχον, καλυπτόμενον από μέγαν φουντωτόν σχοΐνον. Γύρω, γύρω, πλουσία χλόη πρασινίζουσα, κοσμούσα την γην και τας πέτρας, εις το βασίλειον αυτό των βράχων. Αποστάζει αδάμαντας ρευστούς το πολυτρίχι, λεπτοφυές, περίεργον χόρτον, το οποίον λέγουν ότι ήτο καλόν βότανον διά τας λεχούς. Πελώριος βράχος φράττει εν μέρει την θέαν, κάθετος, όρθιος, ως τοίχος. Άλλοι βράχοι χθαμαλώτεροι, σχιστοί, αιχμηροί, αμαυροί, υψούνται, κύπτουν, πλαγιάζουν τριγύρω. Από τα στήθη των τα λάσια από χλόην, κάτω εις τους γυμνούς πόδας των, ρέει το νερόν. Πότε σχηματίζει ρυάκια και ρεύματα, πότε μικράς λίμνας και λεκάνας. Εις το μέσον δύο βράχων, εκ των οποίων ο εις ίσταται υπερήφανος, ο άλλος κυρτός, γονυπετής,

ως εν σχήματι μετανοίας, αρχίζει να κροτή και να ροχθή και να πλαταγή ο καταρράκτης, ραγδαίως πίπτων κάτω εις την λεκάνην, όπου φαίνεται το νερόν να καταπίνεται. Ολίγας σπιθαμάς παρακάτω αναθρώσκει πάλι. Πόθεν αναβρύει, άδηλον.

Πολλάς οργυιάς κάτω, η κοιλάς διχάζεται εις δύο, και τα δίδυμα ρεύματα συμβάλλουσιν εις ένα ποταμόν, εκβάλλοντα εις την θάλασσαν· το άλλο ρεύμα, πλουσιώτερον πολύ, έρχεται από την βρύσιν της Παναγίας της Ζωοδόχου. Η πηγή εκείνη είναι τόσον άφθονος, ώστε, λέγουσιν οι βοσκοί του τόπου, όταν είναι ανομβρία, τότε τα νερά της πληθύνονται.

Τα παιδιά, η ασυμπαθής και άστοργος συντροφιά μου, κατέβαινον, έτρεχον, εχάνοντο· εκυλίοντο, οιονεί, τον κατήφορον, κ' εκυνηγούσαν τα καβούρια, μέσα εις τους διαφόρους λάκκους του νερού. Έτρεχα, επλανώμην κ' εγώ κατόπιν των. Έψαχνα να εύρω καβούρια.

Με το σήκωμα της πέτρας, εθόλωναν τα νερά, και τα καβούρια εκρύπτοντο. Αν εδοκίμαζα να αρπάσω έν εις τα τυφλά, μου εδάγκανε τα δάκτυλα· επόνουν, το άφηνα, κ' εκείνο έφευγε. Να το πιάσω με προφύλαξιν, να φυλαχθώ από τα δύο κυκλοτερή, μακρά στόματά του, δύσκολον ήτο, επειδή δεν το έβλεπα καλά· τα νερά θολωμένα.

Καθώς μ' εδάγκαναν τα καβούρια, ούτω με ωνειδίζαν και τα παιδιά. Δύο ή τρία εξ αυτών, άνευ αιτίας, ήρχισαν να με «αναγορεύουν», όπως λέγουν εις την γλώσσαν των, να με προσφωνούν δηλαδή με υβριστικά επίθετα. Εγώ ήρχισα να κλαίω.

Καθώς μ' έφευγαν τα καβούρια, ούτω μ' έφυγαν, μετ' ολίγον, και τα παιδιά. Είχαν αλλάξει διεύθυνσιν έξαφνα, κ' επήγαιναν προς τα άνω του ρεύματος. Εκείνα έτρεχαν, εγώ έμενα οπίσω.

Δύο εξ αυτών ήσαν περίπου συνομήλικά μου. Άλλοι τρεις ή τέσσαρες ήσαν από δώδεκα έως δεκατεσσάρων ετών. Ήσαν δε, όσον δεν ημπορούσα να εκτιμήσω, πανούργοι, παμπόνηροι. Εθόλωναν τα νερά, εστραβοπατούσαν, έφευγον τρέχοντα.

Ωμοιάζον πολύ με του ρεύματος τα καβούρια.

Έτρεχον εγώ απηλπισμένος κατόπιν των.

— Καρτερείτε κ' εμέ!

Του κάκου. Έτρεχαν, έτρεχαν. Δεν ημπορούσα να τους φθάσω. Έκλαιον εις μάτην.

— Εσύ δεν είσαι για να πιάνης καβούρια· είσαι για να τρως χαράμια!

— Είσαι για τυφλοψώμια!

Ωνόμαζαν ούτω τα πρόσφορα, τους άρτους τους προσφερομένους εις τους ναούς. Με εμίσουν διότι ήμην παπαδοπαίδι. Εκείνοι ήσαν τέκνα ναυτικών, πορθμέων, ναυπηγών, γεωργών. Οι πατέρες εθαλασσοπνίγοντο ή ίδρωναν πολύ για να βγάλουν το ψωμί, και οι υιοί το είχαν διά καύχημα. Και διά τούτο εμέ μ' επεριφρονούσαν.

— Καρτερείτε κ' εμένα!

— Νά! τώρα θα σε φάνε τα κρούσματα...

— Μια στιγμή, καρτερείτε!

— Θα σε φάνε τα στοιχειά...

Έβαλα κλαυθμηράς φωνάς, αλλ' εις μάτην. Όσην ακρόασιν έδωκε το πάλαι το είδωλον του Βάαλ εις τους ιερείς των αλσών, τους επικαλουμένους από πρωίας έως εσπέρας, άλλην τόσην έδωκαν εις τας φωνάς τας ιδικάς μου οι μικροί εκείνοι ένσαρκοι δαίμονες του ρεύματος και των βράχων. «Επάκουσον ημών, ο Βάαλ, επάκουσον ημών!». *Και ουκ ην φωνή, και ουκ ην ακρόασις.*

Έγιναν άφαντοι. Και μακρόθεν εκάγχαζον εις τους κλαυθμούς μου.

Τότε απεπλανήθην. Καθώς είχα γυρίσει διά να επιστρέψω ακριβώς προς αυτήν την βρύσιν του Χαιρημονά, οπόθεν αρχίζει ευχάρακτος οπωσούν δρομίσκος, προς επιστροφήν εις το παρεκκλήσιον του Αγίου Ιωάννου, έχασα τον δρόμον· αντί να λάβω την άγουσαν προς τα δεξιά, ετράπην προς τ' αριστερά, εις το ρεύμα της Παναγίας της Ζωοδόχου.

Ήτο δε μέγα, ατελείωτον, το ρεύμα εκείνο. Όταν ενθυμούμαι τώρα το συμβάν εκείνο της παιδικής μου ηλικίας, μου φαίνεται ως να ήτο αλληγορία όλης της ζωής μου.

Che la diritta via era smaritta.

Ανέβαινα και ανέβαινα το ρεύμα, και ολονέν εχανόμην. Δεν επανεύρισκα, όχι, τον εαυτόν μου, άλλα μάλλον τον έχανα. Ω, ναι, είχε χαθή δι' εμέ η ευθεία οδός. *La diritta via era smaritta.*

Πότε έπεφτα μέσα εις διαφόρους λάκκους και λεκάνας του νερού, μη ευρίσκων ορατόν μονοπάτι, επειδή οι λάκκοι ούτοι εφράττοντο ένθεν και ένθεν από βράχους ολισθηρούς, αιχμηρούς, ή από αγρίους ακανθώδεις θάμνους. Πότε επροσπάθουν ν' αναρριχηθώ εις βράχους χθαμαλούς, οπωσούν βατούς, οπόθεν ουδεμία υπήρχε θέα. Οιονεί σκότος ηπλούτο εν μέση ημέρα, της αγνωσίας το σκότος.

Αριστερά, εις απόστασιν μιλίου, εις την ρίζαν του προς ανατολάς βουνού, έβλεπα έν παλαιόν ημιερειπωμένον κτίριον. Εκαλείτο ο Μύλος της Καμινίτσας. Ήτο παλαιός νερόμυλος, άχρηστος και έρημος τώρα.

Κατ' αρχάς έκλαυσα ακράτητα. Είτα τα δάκρυσά μου εστείρευσαν. Ησθανόμην μέγαν φόβον. Προσεπάθουν να εύρω διέξοδον. Ενθυμούμην τα «κρούσματα», τα άλλως «στοιχειά», τα οποία μού ηπέιλησαν τα φεύγοντα παιδιά. Και επόμενον ήτο να ευρίσκοντο πολλά εις το άγριον εκείνο ρεύμα. Ο τόπος «εκρότιζε». Και πας μικρός θόρυβος, πνοή ή θρους, ηκούετο με πολλαπλασίαν έντασιν.

Πολλοί βράχοι ίσταντο υπερήφανοι, υψηλοί, όπου «ουκ αμβαιή βροτός ανήρ ου καταβαίη». Είς τούτων ήτο ολίγον χαμηλότερος των άλλων, και είχεν ως παραφυάδα εις την πλευράν του άλλον βράχον κυρτόν, καλυπτόμενον από έρποντας θάμνους. Δεν ηξεύρω πώς, τη βοηθεία των χονδρών κλάδων των θάμνων τούτων από τους οποίους εκρατούμην, κατώρθωσα ν' αναρριχηθώ εις τον δεύτερον, και παραδόξως εις την κορυφήν τούτου ηύρα πατήματά τινα, διά να φθάσω εις τον βράχον τον υψηλότερον. Εκεί εστάθην κι αγνάντεψα. Υπήρχε τέλος θέα.

Προς βορράν έβλεπα την θάλασσαν, μακράν ηπλωμένην, απρόσιτον, άσχετον, χωρίς αιγιαλόν ή ακτήν, χωρίς όχθην. Ο ήλιος έλαμπε πολύ εκεί κάτω, κ' εγυάλιζεν, εγυάλιζεν ο καταγάλανος πόντος. Ρεύματα έσχιζον δαιδαλοειδώς την επιφάνειαν. Αι ακτίνες του ηλίου έπαιζαν, εβουτούσαν, εχώρευαν εις τον αφρόν του κύματος.

Προς τα βορειοδυτικά είδα τον λόφον αντικρύ. Ήτο εκεί το εξωκκλήσιον του Αγίου Ιωάννου. Αλλά πόσον μακράν, πόσον μακράν εφαινετο! Είδα επάνω εις την στέγην του ναού ένα ανθρωπίσκον, ως ψύλλον, κολλημένον εις τα φαιάς πλάκας της στέγης. Εγίνετο, κατ' αυτήν την παραμονήν, επισκευή της οροφής του ναΐσκου. Εκείνος τον οποίον διέκρινα ήτο χειρώναξ, κτίστης ή τέκτων.

Έβαλα μίαν φωνήν.

— Ε ε ε! 'δω είμαι· ελάτε!

Αλλά πού ν' ακουσθή! Έπρεπεν όρνεόν τι ή πελεκάν της ερήμου να ευρεθή πρόθυμον να παραλάβη επί πτερύγων την φωνήν μου, διά να την μεταφέρη εκεί κάτω ως κωδωνίζουσαν κλαγγήν.

Παραδόξως και απροσδοκήτως ήκουσα ως ηχώ τινα εις την φωνήν μου:

— Αλέκο! πού είσαι;

Εγνώρισα αμέσως τας φωνάς. Ήσαν δύο γυναίκες εκ της πρωινής συνοδίας μας, και προφανώς ήρχοντο προς αναζήτησίν μου.

Δεν εφαινοντο ν' απέχουν πολύ αι φωναί. Αλλά ψυχήν δεν έβλεπα. Ευρίσκοντο κάτω, εις την βρύσιν του Χαιρημονά. Κ' εγώ ήμην επάνω ψηλά, προς την κορυφήν του άλλου ρεύματος, κατά τον Μύλλον της Καμινίτσας, ονομασίαν την οποίαν δεν ήξευρα τότε. Αδύνατον ήτο να με ίδωσιν εκείθεν όπου ευρίσκοντο. Ούτε ήξευρα πώς να περιγράψω διά φωνών πού ήμην.

Εφώναξα όσον ηδυνάμην.

— Εδώ είμαι, ψηλά στο βράχο! Δεν ξέρω από πού να κάμω... Πού είσθε; Δεν σας βλέπω... Ελάτ' εδώ!

Έκουσα και πάλιν απάντησιν, αλλ' αι φωναί απεμακρύνοντο, αντί να προσεγγίσουν. Αι γυναίκες δεν θα ήξευραν προς πού να με ζητήσουν.

— Δεν ακούτε;... Εδώ 'μαι!

— Τώρα!... ερχόμαστε!

Και η φωνή απεμακρύνετο ακόμη. Αντί να έλθουν, έφευγαν. Μ' εζητούσαν προς τα κάτω του Χαιρημονά, ίσως προς την διεύθυνσιν του αιγιαλού, όποτε εγώ ευρισκόμην προς τα άνω

του ρεύματος της Ζωοδόχου.

Αφού επερίμενα επί πολύ τας αναζητούσας με γυναίκας, και δεν ήρχοντο, κατά τύχην, εκείθεν του βράχου, εφ' ου ιστάμην, ανεκάλυψα μικράν δίοδον, διά της οποίας ηδύνατό τις να διαβή, να φθάση πέραν, προς του Χαιρημονά. Με σχισμένας χείρας, μ' αιματωμένους πόδας, έφθασα αντικρύ, εις έν ύψωμα, αντικρύζον εις το ερειπωμένον ασκητήριον και την παλαιάν κρήνην.

Όταν έφθασα εκεί, είδα ότι ο δρόμος πλέον εκόπτετο, κ' εγίνετο άβατος. Αδύνατον ήτο να φθάσω αντιέραν, προς δυσμάς, εις την θέσιν του ασκητηρίου και της ξηράς κρήνης.

Μάτην είχα κοπιάσει. Έπρεπε να κατέλθω οπίσω πάλιν, όλην την κατωφέρειαν της κοιλάδος, την οποίαν μετά τόσου κόπου είχαν ανέλθει, και να ζητήσω τον δρόμον μου εκεί όπου τον έχασα· όπου εδιχάζετο το ρεύμα και με είχεν εγκαταλίπει η άστοργος συντροφία μου.

Αλλ' ήμην τόσον αποκαμωμένος, ώστε δεν αντείχον πλέον να υποστώ την νέαν ταύτην δοκιμασίαν. Αι γυναίκες, αι ελθούσαι προς αναζήτησίν μου, δεν εφάνησαν πουθενά. Είχαν λάβει ψευδή ίχνη, και είχαν κατέλθει προς την παραθαλασσίαν, εις την άλλην άκρην του ρεύματος. Προ πολλού έπαυσα ν' ακούω τας φωνάς των.

Την ώραν εκείνην, άνωθεν της κεφαλής μου, ήκουσα κωδωνισμούς και συρίγματα και τραχείας φωνάς. Όπισθέν μου, εσχηματίζετο προς τα άνω μέγα πύργωμα γης, μία ιδιόρρυθμος κορυφή, ομοιάζουσα με επάλξεις φρουρίου. Ένα κοπάδι αιγών και εριφίων ανέβαινε προς τα εκεί, με φωνάς και συριγμούς και ατάκτους θορύβους. Πόθεν είχεν εξέλθει, δεν ενόησα. Βεβαίως θα είχαν ποτίσει το αιπόλιον άνω εις την μάνναν του νερού, εις το κορύφωμα του μεγάλου ρεύματος της Ζωοδόχου. Και τώρα απεμακρύνοντο εν σπουδή προς νοτιοδυτικήν διεύθυνσιν.

Απείχον απ' εμού υπέρ τα χίλια βήματα.

Ένα βοσκόπουλον, της ηλικίας μου, με τον λευκόν χιτώνα

και την καπίτσαν του, κρατούν μίαν ράβδον διπλασίου ύψους από το ανάστημά του, το είδα να σταθή προς στιγμήν καταντικρύ μου, εις το πλησιέστερον προς εμέ μέρος του βουνού. Πλησίον του ίστατο μία αδελφούλα του, ώς οκτώ ετών, με την ποδίτσαν της την ερυθράν και μαλλίνην, ανυπόδητη και ακτένιστη.

Άμα είδα τα δύο ταύτα πλάσματα, έλαβα θάρρος κ' εφώναξα:

— Ε! εσείς, παιδιά!... Έχασα το δρόμο... Δε μου λέτε από πού να κάμω... πώς να βγω αποδώ;...

Εις απάντησιν, ο μικρός βοσκός έλαβε μέγα χαλίκιον από του εδάφους, και το εσφενδόνισε προς το μέρος μου. Το χαλίκιον έπεσε μετά κρότου, κάτω εις το κοίλωμα του ρεύματος. Δεύτερον λιθάριον και τρίτον μού έρριψεν ο μικρός βοσκός. Το έν τούτων ολίγον έλειψε να με φοβίση, εκτύπησε δε τον βράχον, όπου ιστάμην, πέντε βήματα απ' εμού.

Η μικρά αδελφή του εγέλασε με παιδικήν χαράν εις το κάμωμα του αδελφού της. Εγώ παρεμέρισα ολίγον, κ' εκάθισα εις το χαμηλότερον μέρος του βράχου, ανάμεσα εις τους ευώδεις θάμνους.

Εκεί, καθώς εκάθισα αποκαμωμένος, αφανισμένος, επάνω εις την απάτητον χλόην, ακούμβησα την κεφαλήν εις ένα σχοίνον, και δεν ηξεύρω αν εκοιμήθην ή ωνειρεύθην· αλλά παρουσιάσθη ενώπιόν μου γέρων τις σεβάσμιος, με λευκήν γενειάδα, και με μακρόν ράσον. Το πρόσωπό του είχε ακμήν και άνθος νεανικόν, αν και ήτο ωχρόν μάλλον, και είχε κάλλος οποίον μόνον αι εικόνες έχουν.

Μ' εκάλεσεν ονομαστί, και είπε:

— Πώς ήλθες εδώ, τέκνον;

— Έχασα το δρόμο, απήντησα εγώ.

Ο γέρων έσεισε την κεφαλήν.

— Έτσι χάνουν τον δρόμον τους, είπεν, όσοι δεν ηξεύρουν πόθεν έρχονται και πού πηγαίνουν. Μήπως σ' έστειλαν πουθενά εις υπηρεσίαν και λέγεις έχασα τον δρόμον; Διατί δεν έκαμες υπακοήν; Δεν σου είπεν ο πατήρ σου ότι έπρεπε να μείνης εκεί

μέχρι τέλους της λειτουργίας; Διατί έφυγες;

Δεν ήξευρα τι να του πω. Δεν μου ήρχετο μάλιστα να τον ερωτήσω πώς το ηξεύρει.

— Και δεν σου έφθανεν ο κίνδυνος που έτρεξες να σε σκοτώση η φοράδα, σήμεραν το πρωί; Δεν έπρεπεν να σωφρονισθής;

— Α! ήσουν αντίκρυ και μ' έβλεπες; είπα εγώ, μη γνωρίζων τι άλλο να είπω.

— *Ημείς* τα βλέπομεν, είπε παραδόξως εκείνος. Εγώ είμαι ο Χαιρήμων μοναχός, διά τον οποίον σου διηγείτο προχθές ο πατήρ σου.

Δεν εσκεπτόμην τίποτε. Ουδ' εστοχάσθην καν ότι εκείνος ο Χαιρήμων μοναχός, περί ου έλεγεν ο πατήρ μου, ήτο προ χρόνων πολλών αποθαμένος.

— *Ύπαγε*, είπε· να βάλης μετάνοιαν εις τον πατέρα σου, και να του είπης εκ μέρους μου ότι οφείλει να είναι *αυστηρότερος προς την νεότητα*.

.....

Δεν ενόησα πώς εξύπνησα, ούτε ιδέαν είχον αν είχ' αποκοιμηθή. Ευρέθην έχων ανοικτούς οφθαλμούς. Βαθύ, άρρητον άρωμα, ωσάν απ' όλα τα θυμάρια, τας μυρσίνας, και τ' άγρια άνθη του βουνού, μαζευμένα εις ένα σωρόν, μου ήρχετο εις τους μυκτήρας. Πλησίον μου ίσταντο αι δύο γυναίκες, αι οποίαι από πολλού μ' εζήτουσαν. Ήτο μεσημβρία ήδη κ' εγώ από πέντε ωρών έλειπα από τον περίβολον του ναΐσκου, όπου ευρίσκετο ο πατήρ μου.

— Αχ! άπονε, απόκοτε, είπεν η μία των δύο γυναικών. Πήγες με τα παλιόπαιδα κ' εγύριζες στα χαμένα!

— Και σ' αφήσανε κ' εχάθηκες μες στο ρέμα. Κ' εκρύφτηκαν απ' το πρόσωπο του πατέρα σου. Κ' εμάς μας είπαν πως δεν σε είδαν!

— Τώρα, πώς θα γλυτώσης το ξύλο; είπεν η πρώτη. Μ' όλο το δίκιο, σου πρέπει να τις φας...

— Σιώπα συ, είπεν η άλλη. Έλα κ' εμείς θα σε γλυτώσουμε. Εμείς οι γυναίκες, προσέθηκαν απευθυνομένη προς την άλλην,

γιατί έχουμε πλατιές ποδιές με πολλές δίπλες, για να γλυτώνουμε τα παιδιά όταν θέλουν να τα δείρουν οι πατεράδες τους.

Και αι δύο εκάγχασαν θορυβωδώς και το ρεύμα αντήχησεν από τους φαιδρούς γέλωτας.

— Δεν τον αφήνει, είπα εγώ, ο Χαιρήμων μοναχός να με δείρη.

— Ποιος Χαιρήμων μοναχός; Τι λες; Είσαι στα καλά σου; Μην έπαθες τίποτε, και χτυπήθηκες μες στο ρέμα;...

Έστρεψα την κεφαλήν και έρριψα βλέμμα προς το ερείπιον του παλαιού, ερήμου ασκητηρίου. Τότε εφοβήθην. Εσιώπησα.

.....

Ο πατήρ μου έμεινε σύννους, ακούσας την διήγησιν.

— Σκληροτράχηλος είσαι! μου λέγει.